

Jezuïeten

IN MEMORIAM
JEZUÏETEN UIT VLAANDEREN

NOVEMBER 2018

Voorwoord

Onze God schrijft met elk mens een persoonlijk verhaal.
AMDG

De volgende medebroeders mogen hiervan getuigen:

Pater Antoon PLOEM (1932 – 2017) *pagina 3*

Pater Robert HERMANS (1929 – 2017) *pagina 5*

Pater Gerard VIERSTRAETE (1923 – 2017) *pagina 7*

Pater Jos VERCRUYSSSE (1931 – 2017) *pagina 9*

Broeder Piet MOONEN (1925 – 2018) *pagina 11*

Pater Raymond JAECQUES (1922 – 2018) *pagina 13*

Pater Charles VELDEMAN (1926 – 2018) *pagina 15*

Pater Jozef DE COCK (1927 – 2018) *pagina 17*

Pater Frans FEYEN (1933 – 2018) *pagina 19*

Pater Aloys VAN DOREN (1928 – 2018) *pagina 21*

PATER ANTOON PLOEM (1932 – 2017)

Toon Ploem werd geboren in Overpelt op 26 februari 1932 als eerste van vijf kinderen. Vader was slager en moeder stond in de winkel. Na de lagere school van de gemeente en een jaar in het college van Neerpelt trok hij naar het jezuïetencollege van Turnhout, als intern op de Apostolische School. Zijn missieroeping ontstond al rond zijn twaalfde jaar toen een broeder Oblaat kwam vertellen over de Eskimo's. Dat was een mijlpaal in zijn leven.

In de retorica koos hij voor de jezuïeten en trad in september 1950 in het noviciaat van Drongen. Volgden daarna: twee jaar klassieke talen in Leuven, drie jaar filosofie en drie jaar stage als leraar op het college

van Mbansa Mboma in Congo. Bij de onafhankelijkheid van Congo in 1960 werd hij naar theologie gestuurd bij de Waalse confraters in Eegenhoven. Drie jaar later, op 6 augustus 1963, wijdde Mgr Heuschen hem tot priester in Brussel.

Na zijn derde proefjaar in Engeland (St. Bueno) vertrok hij in 1965 terug naar Congo en werkte er als leraar en tucht prefect, opnieuw in het college van Mbansa Mboma. Het collegewerk lag hem bijzonder goed. Als leraar Latijn, Grieks, Engels (zelfs Nederlands ten tijde van Belgisch Congo) en als ervaren voetbalcoach werd hij op handen gedragen. Maar vooral voelde hij zich gezonden naar de armen en de kleinen. Daarom combineerde hij zijn collegewerk met pastorale opdrachten in de nabije parochies. Tijdens het weekend trok hij, dikwijls te voet, naar de omliggende dorpen om er de mis op te dragen zoals hij dat kon: geïncultureerd, doorspekt met spreekwoorden, met gezangen en handgeklap, vaak in levendige dialoog met de kerkgangers. Geen wonder dat hij in 1975 aan zijn overste vroeg om ergens broussepater te worden. Twintig jaar lang, eerst tien jaar in Lemfu en nadien tien jaar in Kimwenza, heeft hij in broussedorpen geleefd en er vorm gegeven aan de christelijke basisgemeenschappen. Pater Toon was van alle markten thuis: hij saneerde bronnen, bouwde polyvalente zaaltjes,

een grote kerk, twee lagere scholen, twee dispensaria, brugjes over beken. Een ware broussard is veelzijdig en niet af te schrikken door malaria en dergelijke meer.

In 1996 werd hij pastoor, eerst in Kintanu (1996) en later in Kisantu (2002 tot 2008). Toon was een sterke sportief man, maar zelfs hij was onderhevig aan lichamelijke slijtage. In 2008-2009 verbleef hij een jaar in Turnhout en Antwerpen voor chirurgische ingrepen aan de knie. Uiteraard haastte hij zich daarna terug naar Congo, ditmaal om er in Kimwenza te functioneren als onderpastoor en broussater. Maar lang kon hij dat niet meer volhouden. In juli 2014 kwam hij definitief terug naar België. Hij vond eerst een plek in Brugge en daarna, toen dat huis werd opgeheven, in Antwerpen. In het huis "Agora", op de Graanmarkt, werd hij met grote verwachtingen ingehaald. Hij was nog altijd de levendige medebroeder die in iedere gemeenschap warm verwelkomd wordt. Er werden zelfs plannen gemaakt om met confraters fietstochtjes te maken in de omgeving. Helaas, zijn verblijf in Antwerpen bleek van korte duur. In januari van dit jaar werd hij geveld door een hersenbloeding. Hij werd opgenomen in het Sint-Vincentius ziekenhuis, later in het Sint-Elisabeth revalidatiecentrum. Hij heeft toen wekenlang onnoemelijk veel afgezien. Van de struise, zelfverzekerde

en steeds weer ondernemende avonturier van God, bleef alleen nog een aan anderen overgeleverde zieke mens over. Zijn onvermogen om nog dienst te kunnen bewijzen viel hem haast even zwaar als zijn lichamelijke verzwakking. Toen het eindelijk een beetje beter ging werd hij op 17 februari overgebracht naar het huis van Heverlee, in de stille hoop dat hij daar terug de vroegere Toon zou worden. Maar nee, hij ging er zienderogen achteruit. Alles heeft hij moeten loslaten, ook zoveel waarvan hij zielsveel hield. Niettemin kwam zijn overlijden onverwacht. Op 19 september is hij gestorven, vroeg in de morgen.

Toon was een gegeven man, uit één stuk, sportief, enthousiast en enthousiasmerend. Heel zijn leven heeft hij in Gods handen gegeven en zoals hij het in 2005 aan de missiekring van Overpelt schreef: "Het is verrijkend om met en voor mensen te kunnen leven. Daarvoor ben ik de Heer en alle mensen, die me daartoe geroepen hebben, heel dankbaar."

PATER ROBERT HERMANS
(1929 – 2017)

Robert Hermans werd geboren te Vosselaar bij Turnhout op 28 april 1929, als jongste in een gezin met vijf kinderen. Na de lagere school volgde hij zijn broers naar het college van Turnhout. Nauwelijks veertien verloor hij zijn vader ten gevolge van de ontberingen van de oorlog. Twee oudere broers kozen voor het seminarie, werden priester en begonnen hun loopbaan als leraar. Robert zelf dacht aan een missieroeping. Tijdens de roepingsretraite in de retorica viel de beslissing: hij zou jezuïet worden. Na zijn noviciaat in Drongen behaalde hij het diploma van regent als voorbereiding op zijn latere werk in Congo. Na drie jaar studie van de filosofie vertrok

hij in 1956 naar Popokabaka om er de lagere school te leiden en om er les te geven in de normaalschool. Die opdracht hield meer in dan les geven. Elke dag diende hij 500 jongens aan het werk te zetten om koffie en fruitbomen te planten en om de terreinen van de missie te onderhouden. Na dit driejarige interludium begon hij aan de theologie in Heverlee. Toen werd hij gegrepen door het evangelie van Johannes en door de brief aan de Efeziërs. Deze brief bevat enkele bijzonder moeilijke verzen. Het kenmerkt Robert dat hij zijn leven lang heeft gestudeerd om er de juiste betekenis van te achterhalen. Want vasthoudend was hij.

Hij werd priester gewijd op 10 augustus 1962. Na zijn derde proefjaar in Wépion bij Namen (1964) vertrok hij terug naar Congo om er op verschillende plaatsen leraar en directeur te zijn met als vakken godsdienst, wiskunde, geschiedenis en aardrijkskunde. In die tijd begon hij zich toe te leggen op het ontwerpen van tijdsbanden: visuele voorstellingen van de geschiedenis van een bepaald thema. Ook daaraan heeft hij steeds vastgehouden. Tevens begon hij aan een woordenboek van de werkwoorden in de taal van de Bayaka en met het verzamelen van spreekwoorden, lokale raadseltjes en magische formules. Bob slaagde erin vele dingen te doen en dat niet achtereenvolgens maar haast gelijk-

tijdig. Eén jaar was hij rondreizend priester naar de dorpen voor ondersteuning van catechisten en toediening van de sacramenten. Een belangrijke vrucht van die tijd was ook de vertaling van grote stukken van het Nieuwe Testament in de taal van de Bayaka. Die vertaling wordt nog steeds in de liturgie gebruikt.

In de jaren '70 begonnen de moeilijke jaren van het Mobutu-regime met de politiek van 'l'authenticité'. Dat gaf aanleiding tot pesterijen onder de leerlingen waarmee Robert zich iets te hevig moeide. Zijn rechtlijnigheid keerde zich tegen zijn persoon en dwong hem en enkele medebroeders de missie te verlaten. Na dertien jaar eindigde het hoofdstuk van zijn missie-activiteit in Congo. Een zware klap.

In het college van Turnhout herbeginnen als leraar, dat moet een grote aanpassing gevraagd hebben. Maar geen aanpassing waartegen hij niet opgewassen was. Zijn komst was een zegen voor het college en voor de gemeenschap. Zijn werkkraft en vindingrijkheid vonden gestalte in steeds nieuwe tijdsbanden, in maquettes, in het opzetten van tentoonstellingen. Voor al zijn initiatieven vond hij vele enthousiaste medewerkers. Dat hoorde bij zijn pedagogisch talent. Ondertussen was hij ook steeds beschikbaar voor de gemeenschap, als minister, en voor de apostolische dienstverlening in de omtrek. Vele jaren

lang was hij aalmoezenier van de Katholieke Vereniging voor Gehandicapten. In 2009 werd de gemeenschap van Turnhout opgeheven en verhuisde hij naar Heverlee. Ook daar was zijn ijver niet te temperen, hoewel hij meermalen meer te lijden had onder een rugletsel en toenemende artrose. Als kerkprefect, als zangleider in de liturgie, als subminister stond hij altijd ten dienste van iedereen. Het leek wel alsof hij de wensen van anderen kon raden vooraleer ze werden uitgesproken. Maar de laatste jaren heeft hij onbeschrijflijk veel pijn geleden en kon hij steeds minder. Maar hij legde zich erbij neer. Nu kon hij zijn leven overgeven in de handen van God. "De grootste waarde van mijn leven bestond niet in datgene wat ik in mijn leven gedaan heb, maar wel in datgene wat God in mij maakt.": zo schreef hij. Hij is gestorven op 12 oktober 2017. "De hartstocht voor uw huis heeft mij verteerd". Dit psalmvers bovenaan het overlijdensbericht in de krant, tekent Bob ten Voeten uit.

PATER GERARD VIERSTRAETE
(1923 – 2017)

Gérard Vierstraete werd geboren in Kortemark op 27 maart 1923 als vijfde van acht kinderen.

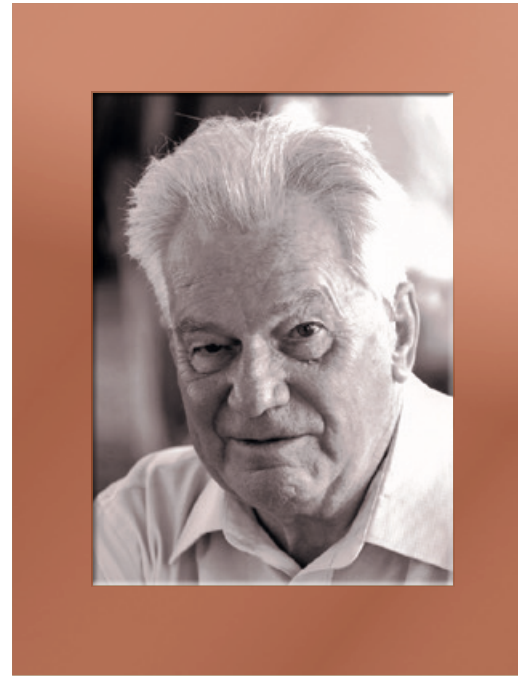
De humaniora doorliep hij gedurende vijf jaar in Oostende om die dan te voltooien in het Klein Seminarie van Roeselare. Meteen daarna, op achttienjarige leeftijd, trad hij in het noviciaat te Drongen waar hij de eerste geloften aflegde op 8 september 1943. Zoals toen gebruikelijk was, studeerde hij daarna klassieke filologie in datzelfde Drongen, maar slechts één jaar. Had hij haast? Daarop volgden drie jaar gewijd aan filosofie in Wépion bij Namen. In 1947 vertrok hij voor het eerst naar Congo. Gedurende vier jaar zou hij daar

stage lopen en de meest uiteenlopende opdrachten behartigen: inspectie van lagere scholen, begeleiding van jonge arbeiders, leraar van de vijfde Latijnse op het college van Mbansa Mboma, studiemeester, begeleider van sportclubs en misdienaars en zelfs docent wetenschappen aan de scholen voor medische wetenschappen en landbouw in Kisantu (de latere Fomulac en Cadulac). Een man met de intellectuele talenten en met de spirituele bezieling zoals Gerard, werd geacht van alles te kunnen, niet ten onrechte. Ook van zijn jonge jaren als boerenzoon moet hij nogal wat vaardigheden overgehouden hebben.

Na deze vier jaar stage volgde de studie van de theologie te Leuven waar hij op 22 augustus 1954 priester gewijd werd. Vooraleer opnieuw naar Congo te vertrekken behaalde hij nog de licentie in de pedagogie te Leuven. Zijn licentieverhandeling ging over de pedagogische waarde van de spreekwoorden en zodoende over de denkwereld van de Bakongo. Alleszins was hij na zijn derde proefjaar in Wépion (1959) klaar om definitief naar Congo te vertrekken. In Lemfu kwam zijn veelzijdigheid zeer van pas. Hij was er directeur van de school, studieprefect, leraar, onderpastoor, opzichter van de garage en van de schrijnwerkerij. Bovendien keek hij toe op de werking van de hydro-elektrische cen-

trale en van de watervoorziening. Men zocht hem op voor het herstellen van elektrische apparaten en generatoren. Ondertussen kon hij zo jongeren aantrekken om ze in te leiden in de techniek en in de attitudes die nodig zijn voor de arbeid. Het onderwijs bleef hem aantrekken. Het is moeilijk op te noemen wat hij allemaal in de loop van de jaren gedoceerd heeft, ook aan de universiteit van Lovanium en aan het Groot-Seminarie van Mayidi: psychologie, sociologie, opvoedkunde, scheikunde... Hoe kon hij zich in dat alles bekwamen? Ongetwijfeld heeft hij veel te danken gehad aan zijn gaven en zijn bezieling. Maar beslissend is ook geweest zijn gevoeligheid voor de noden rondom zich. Na 26 jaar kreeg hij een nieuwe aanstelling. Hij werd onderpastoor te Kasongo-Lunda, ver in het binnenland. Natuurlijk bracht hij al zijn vaardigheden mee om die ten dienste te stellen van de lokale gemeenschap. Later volgden nog andere aanstellingen, telkens als onderpastoor, in Kimwenza, Kisantu en opnieuw Kimwenza. Onderpastoor, dat zou kunnen doen vermoeden dat Gerard zich nu toeleegde op het directe pastorale werk. Natuurlijk deed hij dat ook. Maar tegelijkertijd bleef hij de toeverlaat van armen, bedelaars en zieken. Die waren niet weg te slaan van zijn deur. Altijd opnieuw bracht hij het geduld op om ze te helpen en te woord

te staan. Zijn onmacht bij zo veel ellende maakte hem wel eens mistroostig. Zes jaar geleden, op 88 jarige leeftijd, arriveerde hij voor goed in Heverlee. Het weerzien van het thuisland verliep niet zonder enig verdriet. Hij vond het zo jammer dat er nu weinig roepingen waren, zo veel minder dan in zijn jonge jaren. Maar hij genoot van de grote tuin (Waarom toch wisten anderen zo weinig te genieten van Gods prachtige natuur?). En van de omgang in de gemeenschap. In dat grote huis met de lange gangen zag men deze negentigjarige de rolwagen voortduwen van medebroeders die minder goed te been waren dan hijzelf. Velen van hen bracht hij een dagelijks bezoekje. Op zondag 5 november maakte hij nog een avondwandeling in de tuin. In het donker is hij het pad bijster geraakt en in het gras gevallen. Op het eerste gezicht niet zo erg, maar deze val is hem wellicht toch fataal geweest. Op 17 november 2017 is hij in de kliniek zacht ingeslapen, 94 jaren oud. Zijn vriendschap, zijn dienstbaarheid en zijn stille, diepe vroomheid zullen erg gemist worden.

PATER JOS VERCRUYSSSE
(1931- 2017)

Jos Vercruysse werd geboren in 1931 als oudste van zeven kinderen. Hij bracht zijn jeugd door in Ukkel en deed zijn lagere school bij de Broeders van de Christelijke Scholen. Zijn toegewijde onderwijzer van het eerste leerjaar, broeder Kamiel, bleef hij zijn hele leven dankbaar. Allicht was de dankbaarheid wederzijds want de kleine Jos leerde graag. De humaniora volgde hij aan het jezuïetencollege Sint-Jan-Berchmans te Brussel. Na zijn intrede in het noviciaat behaalde hij de kandidatuur in de klassieke filologie na een jaar in Drogen en een jaar in Wépion bij Namen. Het waren harde tijden en Jos is toen een jaar ziek geweest. Na zijn herstel volgde het

licentiaat filosofie in Leuven in 1957 en het licentiaat theologie in Heverlee in 1962. Een jaar vroeger, in 1961, was hij priester gewijd.

Na zijn derde proefjaar in 1963 studeerde hij twee jaar dogmatische theologie te Rome aan de pauselijke universiteit Gregoriana en legde zich toe, aanvankelijke eerder toevallig maar al gauw zeer stelselmatig, op de kerkleer van Luther. De titel van zijn proefschrift luidde: *Fidelis Populus. Eine Untersuchung über die Ecclesiology in Martin Luthers 'Dictata super psalterium'*. Deze scriptie werd in Wiesbaden uitgegeven in 1968.

Zijn loopbaan als professor in dogmatische theologie begon in 1965 in het studiehuis van Heverlee. Twee jaar later werd hij professor oecumenisme en protestantse theologie aan het Centrum voor Kerkelijke Studies en twee jaar later aan de KU-Leuven. In 1971 begon hij les te geven in Rome. Van 1979 tot 1999 doceerde hij aan de Gregoriana kerkgeschiedenis en oecumene.

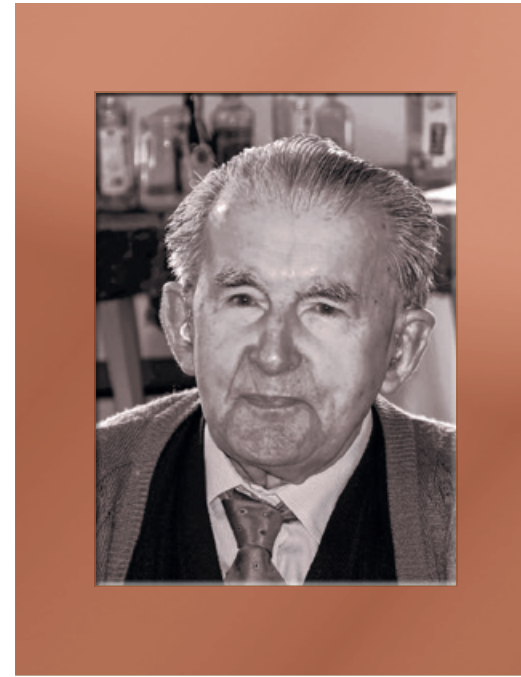
Daar boven op ontving hij tal van tijdelijke opdrachten: lid van de bestuursraad van de bibliotheek, lid van de redactieraad van het tijdschrift *Gregorianum*, gedelegeerde van de theologische faculteit bij het pauselijk instituut Regina Mundi, studieprefect van het internationaal college de Gesù en van het college Bellarmino, secretaris van de doctrinaire commissie van de bisschop-

penconferentie van België, voorzitter van de Europese vereniging voor oecumenisch onderzoek, lid van de Theologische Arbeitskreis für Reformationsgeschichtliche Forschung te Berlijn, consultor van de pauselijke raad voor de eenheid van de christenen, raadgever van pater Generaal voor Oecumene. Jos Vercruysse was een gezag door zijn talrijke publicaties en artikels over Luther en het Lutheranisme, de protestantse theologie, het oecumenisme en de oecumenische dialoog. Eigenlijk is het haast onmogelijk op te noemen welke contacten hij in de loop van de jaren heeft gelegd met talloze persoonlijkheden op de meest diverse plaatsen in Europa en daarbuiten. Al die namen en data heeft hij in 2006 nauwkeurig neergeschreven in een lijvig artikel met als titel "Oecumenische Herinneringen".

Dat alles roept de vraag op welke spiritualiteit hem in dat jachtige en studieuze leven ondersteund heeft. Hij heeft geijverd voor de verzoening en dat was ook zijn diepste verlangen. Hij verwees graag naar Paulus waar die de gelovigen oproept de gezindheid van Jezus onder hen te laten heersen, geen ruzie maar samenhang, geen ijdelheid maar ieder hoger achten dan zichzelf. Van nature was hij een door en door eenvoudig mens, vriendelijk, minzaam, spraakzaam, met een grote aandacht voor de medemens en daarom gewaardeerd en

geliefd. Maar wie een beetje dieper doordrong ontdekte meer. Jos zag zijn eigen leven als een tocht, een beetje zoals de tocht van die twee leerlingen op weg naar Emmaüs. Hij wist zich vergezeld van die onbekende naar wie hij luisteren moest en die hij, zo nu en dan, mocht gewaarworden en erkennen als zijn Heer Jezus Christus. Die Jezus bleef de ongeziene gezelschap bij hem en ook bij andere tochtgenoten. Daarbij hoorden zeker de lutheranen die hij zo goed had leren kennen en ook al die andere gelovigen: christenen, joden, moslims, boeddhisten...

In 2000 keerde hij definitief terug naar België, naar Antwerpen, maar bleef doceren in Leuven en Venetië. In 2012 waren zijn krachten echter dermate afgenomen dat hij moest verhuizen naar Heverlee waar deze levendige man zeer welkom was. In de herfst van 2017 werd hij opgenomen in de H. Hartkliniek en later in Gasthuisberg. Op 29 november 2017 ontving hij de ziekenzalving om kort nadien te overlijden, in het jaar dat Luther's proclamatie van Wittenberg werd herdacht, vijfhonderd jaren geleden. Uiteraard zullen wij hem dankbaar gedenken voor zijn oecumenische ijver maar niet alleen daarvoor.

BROEDER PIET MOONEN
(1925 - 2018)

Piet Moonen werd geboren in Antwerpen op 6 januari 1925 als jongste van twee kinderen. Ongeveer drie jaar later verhuisde het gezin naar Turnhout waar vader een betrekking kreeg als cipier in de gevangenis. Piet genoot na zijn lagere school een driejarige opleiding in de vakschool, zo noemde men toen die vorm van onderwijs, in de richting elektriciteit. Daar kwam hij in contact met broeders jezuïeten. Op 18 oktober 1942 trad hij in te Drongen voor zes maanden kandidatuur en twee jaren noviciaat. Na het afleggen van eeuwige geloften in april 1945 kreeg hij meteen de opdracht gedurende enkele maanden een broeder te vervangen in het college van

Godinne. Kortstondige maar dringende opdrachten op zich nemen, dat zou hij later nog meer doen. In 1945-1946 kreeg hij echter nog de tijd om een vierde jaar technische school te lopen in Leuven. Om daarna te beginnen aan een loopbaan van manuductor (werkleider) die jaren zou duren maar op verschillende plaatsen uitgeoefend. Eerst in Drongen, in Lier, Turnhout, dan opnieuw in Drongen. Hij was er de geknipte man voor vanwege zijn soliede en veelzijdige bekwaamheid en vanwege zijn gemakkelijke omgang met het personeel.

Ondertussen had hij herhaaldelijk gevraagd om naar de missie in het toenmalige Belgisch Congo te mogen vertrekken. Pas na negen jaren werd die wens ingewilligd. Van 1953 tot 1957 werkte hij in Kimwenza, in het studiehuis voor filosofie dat toen nog in de steigers stond. Uiteraard werd hem al gauw de verantwoordelijkheid over de machines en over de elektrische motoren toevertrouwd. In Kimwenza zou hij op 25 maart 1955 zijn laatste geloften afleggen. Vanaf 1957 zouden zijn werkzaamheden in een definitieve plooi vallen. Hij werd wat men een rondreizende klusjesman kan noemen, hoofdzakelijk maar niet uitsluitend in het latere bisdom Popokabaka. In 1957-1958 had hij als officiële standplaats NGoa, in 1958-1959 Kisantu (na een vakantie in België), in 1960-1961 Dinga, in 1961-

1963 Suka, in 1963-1964 Kasongo-Lunda, in 1964-1969 Kitenda, in 1971-1975 Popokabaka. Is deze lijst volledig? Zeker is wel dat er in de streek weinig leidingen voor water en elektriciteit zijn waarin hij niet de hand heeft gehad. Hij deed veel uitvoerend werk maar was daarnaast ook werkleider en herhaaldelijk leraar en onderdirecteur in scholen voor ambachtelijk onderwijs. Het feit dat hij zo vaak verhuisde, is niet toe te schrijven aan onvrede van zijn kant of van anderen. Wel aan het feit dat men elders maar al te graag op hem een beroep deed om allerlei klussen te klaren. En dat deed hij, altijd met de glimlach.

Als dat zo was, waarom is hij dan in 1975 teruggekeerd naar België? Er wordt gezegd dat er in het "culturele klimaat" van die rumoerige jaren te veel blanke missionarissen waren in het bisdom Popokabaka. Alleszins heeft Piet zonder merkbare wrevel Congo achter zich gelaten om zich te vestigen in Antwerpen, in het O.-L.-Vrouwecollege, waar hij met plezier zijn gebruikelijke opdracht van werkleider heeft opgenomen. En dat tien jaren lang, ongewoon lang voor zijn doen.

In 1985 voegde hij zich bij de gemeenschap van Drongen die een klusjesman goed kon gebruiken. Daar kwam een einde aan zijn fysieke arbeid. Hij kreeg last van een onwilling been en moest zich ten slotte vergenoegen met de zending van "Bidden voor de

Kerk en voor de Sociëteit". En dat deed hij, op voorbeeldige wijze. Ook nadat de gemeenschap in mei 2012 opgeheven werd en verhuisde naar het grote huis van Heverlee waar een goede verzorging gewaarborgd werd.

Piet is oud geworden. De laatste jaren was hij gedwongen zich in een rolstoel, zij het op eigen kracht, voort te bewegen. Maar zijn geesteskracht was niet aangetast. Hij bleef de opgewekte man, altijd klaar voor een kwinkslag en met een groot repertoire grapjes. En niet te vergeten: een man die fijngevoelig was in de omgang, een man ook die lang alleen in de kapel vertoefde. Alleen de allerlaatste dagen bleek hij verzwakt en ook ietwat verward. Toch is hij vrij onverwacht overleden in de vroege avond van 16 mei 2018. Zoals gezegd werd tijdens zijn uitvaart op 22 mei in Heverlee: "Hij is met zijn karretje rechtstreeks de hemel binnengereden."

PATER RAYMOND JAEQUES
(1922 - 2018)

Raymond werd geboren in Alveringem, West-Vlaanderen, op 4 november 1922, als tweede van zes kinderen (vier broers en één zus). Zijn vader was ambtenaar bij de overheidsdienst die toezag op de accijnzen bij de verkopers van alcoholische dranken. Met het deskundige en correcte omgaan met geld heeft hij kennelijk al vroeg kennis gemaakt. Dat zou later blijken. Hij deed zijn humaniora in het Klein Seminarie van Roeselare, waar ook pater Constant Lievens had gestudeerd. Het kan ons niet verwonderen dat daar een grote belangstelling heerste voor de missie in India. Van Constant Lievens heeft Raymond trouwens de leuze "Vier moet

branden" overgenomen.

Hij trad in het noviciaat te Drongen in 1941. Voorbestemd voor de Indiamissie volgde hij twee jaar Indisch juvenaat in Wépion bij Namen, van 1943 tot 1945. Hierop volgden twee jaren filosofie te Godinne, van 1945-1947. De daarop volgende stage werd opgesplitst in één jaar leraarschap in het Sint-Jan-Berchmanscollege te Brussel en één jaar verplichte legerdienst. In 1949 vertrok hij naar India. Daar volgde hij twee jaar taalstudie vooraleer vier jaren aan theologie te wijden, eerst in Poona, daarna in Kurseong. In 1952 werd hij in Kurseong priester gewijd samen met zes andere Vlamingen, onder wie de latere martelaar Herman Rasschaert. Na de theologie volgden drie jaar als minister en econoom in het St-Albert College te Ranchi. Zijn vorming werd afgesloten met het derde jaar (1958) en met de laatste geloften in 1959.

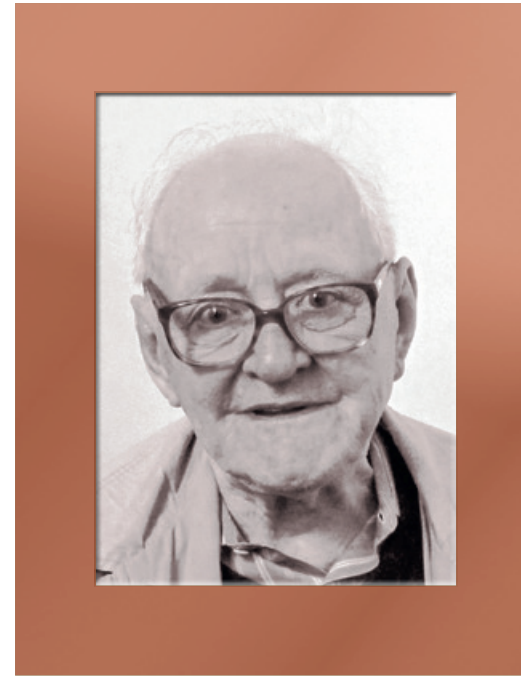
Het actieve jezuïetenleven van pater Raymond Jaecques speelde zich af in de Ranchi-missie waar hij zo naar uitgekeken had. We weten dat hij om zijn scherp verstand en zijn accuratesse zeer gewaardeerd werd en daarom de vertrouwenspost van provincie-econoom toegewezen kreeg. Om daarin ingeleid te worden kwam hij een jaar terug naar België. Wanneer hij in 1960 weer afreisde, begon hij aan een periode van 32 jaar als provincie-econoom. Dat is

een functie die zich vooral achter de schermen afspeelt, weinig zichtbaar voor de buitenwacht. Maar wel cruciaal in de eerste jaren toen er in en om Ranchi heel veel gebouwd werd en ook in de latere jaren toen er heel veel moest beheerd worden. Nee, Raymond is niet de typische rondreizende missionaris geworden, hoewel hij dikwijls met de motorfiets naar afgelegen oorden trok om daar behulpzaam te zijn, met deskundigheid en met geduld, bij het afhandelen van financiële problemen. En problemen waren er want Ranchi was een arme missie, ondanks gulle steun uit het thuisland. Missionarissen hebben een hekel aan bedelen, zo schreef hij naar huis, maar ze kunnen niet zonder.

Tot het beheer van geld beperkte hij zich echter niet. Twintig jaar lang was hij tevens ceremoniarius van de bisschop, aalmoezenier van de Medische Missiezusters te Mandar en geestelijke leidsman van vele kandidaten voor het Heilig Kruis. Maar bekwame provincie-economen zijn zeldzaam. "Oversten komen en gaan, maar de econoom blijft bestaan", zo luidt een treffend grapje bij zijn confraters. Toen hij na tweeëndertig jaar ontlast werd van zijn taak als provincie-econoom bleef hij nog acht jaar assistent van zijn opvolger. Waarna hij nog econoom werd van het St-Albert College.

Voor Raymond begon pas een nieuw leven

toen hij na meer dan vijftig jaar in India terugkeerde naar België en zijn intrek nam in de kleine jezuïetengemeenschap van het RVT Dijlehof. Samen met die confraters kwam hij vorig jaar over naar Heverlee. Na zijn terugkeer heeft hij nog mooie jaren gekend, hoewel zijn krachten langzaam verzwakten. Toen kregen eindelijk meer mensen de gelegenheid om Raymond te leren kennen. Een gedisciplineerde jezuïet die een trappist kon smaken. Een dankbare mens voor de verzorging die hij kreeg. Een vriendelijke man waarmee men al vroeger kennis had willen maken. Hij is van ons even discreet heengegaan als hij had geleefd. Raymond werd op vrijdag 22 juni 2018 in het ziekenhuis opgenomen met een ernstige infectie. Hij overleed op 28 juni 2018 in de vroege namiddag, terwijl in Heverlee de barbecue van de Regio op zijn einde liep en vooraleer zijn confraters van hem afscheid hadden kunnen nemen. De uitvaart verliep in haast intieme kring. Dat was te verwachten. Hij heeft geen geruchtmakend leven geleid en is oud geworden, 95 jaar. Maar de herinnering aan hem zal nog lang onder ons levendig blijven.

PATER CHARLES VELDEMAN
(1926 – 2018)

Charles Veldeman werd op 4 juli 1926 geboren als eerste kind in het gezin van Camille Veldeman en Cecile Tersago. Na hem volgden nog vijf kinderen, waarvan één broertje op 14 jarige leeftijd overleed. Ze woonden in de Sint-Norbertusparochie, op het Zuid, in Antwerpen. Vandaar dat hij de lagere school en de humaniora volgde in het Onze-Lieve-Vrouwecollege op de Frankrijklei. Daar rijpte zijn roeping tot de Sociëteit van Jezus. Hij trad in het noviciaat in Drongen op 4 augustus 1944. De datum van intrede was in dat jaar een maand vervroegd om te ontsnappen aan de verplichte werkkampen in Duitsland kort voor de bevrijding in 1944. Het was

een uitzonderlijk groot jaar van 43 kandidaten waarvan er maar liefst 12 zoals hij naar de missies getrokken zijn.

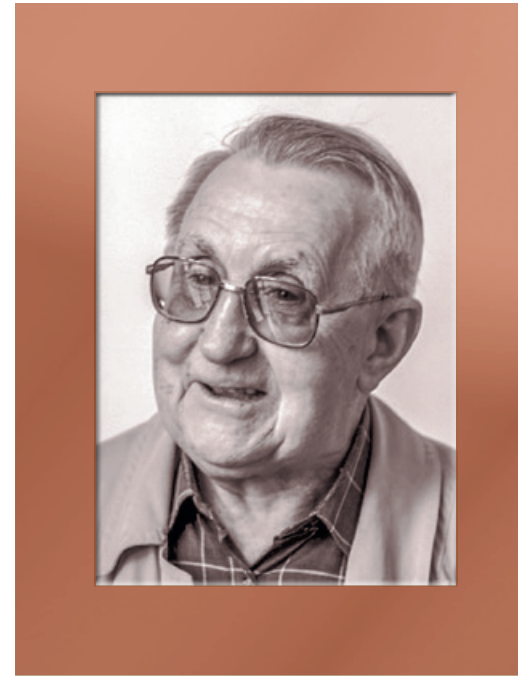
Tussen het noviciaat en de filosofie studeerde Charles eerst een jaar klassieke filologie te Drongen en daarna het voorbereidend jaar wiskunde aan de universiteit te Leuven.

Na drie jaar filosofie in Leuven in 1951 vertrok hij naar Belgisch Congo voor vijf jaar stage als leraar en studiemeester in Mbansa Mboma. In 1956 begon hij zijn theologische studies in Leuven. Hij was in 1959 bij de eerste wijdelingen in de gloednieuwe kerk van Heverlee in 1959 met mgr. E. De Smedt als wijbisschop. Na het derde jaar noviciaat in Ierland keerde hij in 1961 terug naar Congo en zou er zijn hele loopbaan wijden aan het collegewerk.

Zijn eerstvolgende opdracht was leraar wiskunde en wetenschappen in het college van Lemfu en dat gedurende zeven jaar. Dan volgden elf jaar in de normalschool van Imbela als studieprefect en leraar. Daar heeft hij als directeur de moeilijkheden meegemaakt onder het politiek bewind van Mobutu die de eigen Zairese identiteit hoog in het vaandel droeg, ten koste van vele, soms onvoorziene offers. Dat hield onder meer in dat Charles zijn functie als directeur moest afstaan en opnieuw gewoon leraar werd. Niet voor lang echter.

Van activiteiten buiten het eigenlijke collegewerk wordt in zijn levensschets weinig melding gemaakt. Over zijn eigen spiritualiteit heeft hij weinig willen zeggen. Daarvoor was hij te schuchter, te discreet, dat behoorde tot de sfeer van de persoonlijke spiritualiteit. Zelden of nooit heeft hij gepreikt. Daartegen stond dat heel zijn manier van doen verkondiging was. Dat zou, naar getuigen ons zeggen, duidelijk blijken toen hij in 1976 naar het college Bonsomi werd gezonden, een college in de weinig riante volkswijk Ndjili van Kinshasa. Hijzelf was op de eerste plaats leraar wetenschappen en wiskunde maar moest tot zijn grote spijt constateren dat vele van zijn leerlingen de wetenschappelijke afdelingen moeilijk aankonden. Om te vermijden dat die noodgedwongen zonder diploma het college zouden verlaten was het aangewezen een complementaire richting aan te bieden. Samen met Carlos Holvoet heeft hij er de sectie pedagogie opgericht naast de bestaande wetenschappelijke afdelingen. Zijn verkondiging bestond inderdaad meer uit daden dan uit woorden. Geen wonder dat het college van Bonsomi zoveel priester- en religieuze roepingen heeft zien openbloeien. Overigens was Charles in Bonsomi en elders meer dan een toegewijde leraar. Waar nodig zorgde hij voor de vrijetijdsbesteding van de internen die

niet naar huis konden. Hij was ook de klusjesman die in dergelijke schraal uitgeruste instellingen onmisbaar was. Hij kende remedies voor alle praktische problemen. Hij droeg de bereidheid om die meteen zelf op te lossen. Wiskunde was één van zijn favoriete lesvakken maar eigenlijk had hij iets van een technisch ingenieur. In Bonsomi heeft hij elf jaar gewerkt. Dan twaalf jaar in het college van Kasongo-Lunda, als directeur-studieprefect. En in 1999 in het college in Kisantu als professor en secretaris. Ten gevolge van een lichte trombose kwam hij terug naar België, eerst naar Borgerhout en in 2003 naar Heverlee, naar het ziekenkwartier. Zijn laatste vijftien jaren zijn stille jaren geweest. Wel kon men merken hoe deze bijzonder minzame man geduldig zijn groeiende onmacht aanvaardde. Vanop de tweede verdieping keek hij dagelijks urenlang naar eindeloze verten. Vaak viel hij daarbij in slaap, dan volstond het even over zijn soms koude handen te strelen om een aanstekelijke, dankbare glimlach te ontvangen. Hij is ingeslapen in de nacht van 27 juli, 92 jaren oud. Hij mag nu zijn Heer aanschouwen van aangezicht tot aangezicht.

PATER JOZEF DE COCK
(1927 – 2018)

Jozef De Cock is geboren op 12 februari 1927 als tweede kind van een landbouwersgezin in het Oost-Vlaamse Herzele, in de omgeving van Zottegem. Daar volgde hij de Latijns-Griekse humaniora om na enkele jaren over te schakelen naar Geraardsbergen. Daarna trad hij in te Drongen in 1946. Na twee jaar noviciaat volgden twee jaar klassieke filologie en legerdienst en drie jaar filosofie. Tot daar verliep zijn leven volgens gebaande wegen. Dat zou niet blijven duren. Hij heeft vele koerswendingen meegemaakt, wat erop wijst dat zijn oversten hem als wendbaar beschouwden en hem durfden inzetten voor uiteenlopende apostolische behoeften.

Na zijn filosofie was hij bestemd om surveillant te worden in het Sint-Barbaracollege van Gent. Plots vroeg zijn provinciaal hem echter om zijn koffers te pakken voor het college van Costermansstad, het huidige Bukavu, voor een stage van drie jaar als studiemeester en leraar. In 1956 keerde hij terug om theologie te studeren, eerst in Leuven, daarna in het nieuwe huis van Heverlee. Hij behoorde in 1959 bij de eerste groep wijdelingen in de kerk waar vele jaren later zijn uitvaart zou gevierd worden. De theologie had hem sterk aangetrokken. Hij kreeg daarom het uitzicht op het voorbereiden van een doctoraat gewijd aan de dogmatiek in Rome. Maar daartoe zou hij niet geraken zonder langs grote omwegen te gaan. Eerst werd hem gevraagd twee jaar te doceren in het seminarie te Mayidi in Congo en vervolgens het derde jaar noviciaat te voltooien in Paray-Le-Monial. Pas daarna kan hij de twee jaar theologie aanvatten in Rome en die afronden met het doctoraat in 1965. Van 1965 tot 1989, 24 jaren lang, werkte hij in Congo, vooral in grootseminaries waar de sfeer in die postkoloniale jaren dikwijls 'onrustig' mag genoemd worden. In Mayidi was hij studieprefect, hoofdredacteur van "La Revue du Clergé Africain", professor theologie, vanaf 1969 bibliothecaris en van 1974 tot 1976 ook nog econoom. Dit grote aantal functies laat vermoeden dat hij tal

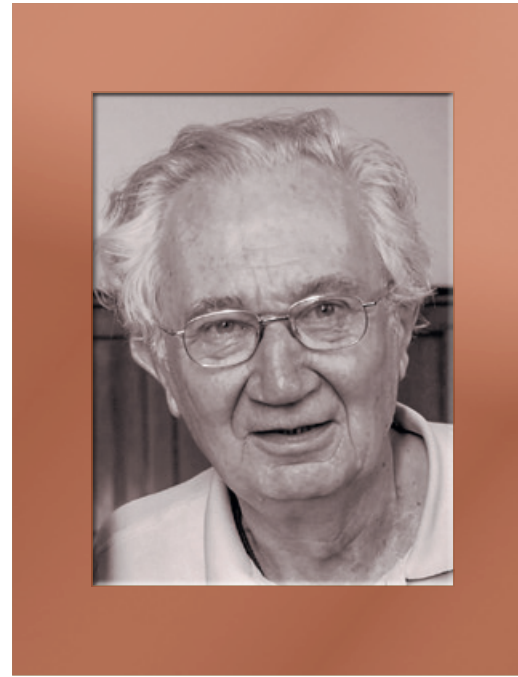
van verantwoordelijkheden moest opnemen om een diepgaande crisis te bezweren, een crisis die uiteindelijk zou uitlopen op het wegsturen van de studenten en op het ontslag van de rector. Wie zou vermoeden dat Jozef, later vooral gekend als archivaris, dat alles heeft moeten meemaken? Gelukkig voor hem kon hij na die jaren even op adem komen tijdens een sabbatical in Cambridge (1976-1977).

Bij zijn terugkeer in Congo, de rust was nog niet weergekeerd, of men verkoos Jozef te zenden naar oorden waar orde op zaken moest worden gesteld. De jaren 1978-1980 bracht hij door als rector ad interim en als professor theologie in het grootseminarie van Muresa, Zuid-Kivu. In 1980-1982 was hij terug in de omgeving van Kinshasa. Hij moest er overste zijn van een home waar Broeders van diverse religieuze congregaties samenwoonden om te studeren aan de universiteit en aan hogescholen. Ook daar heerste een rebelse geest en werden studenten uitgewezen. Gelukkig mocht hij genieten van een vruchtbare samenwerking met het Institut Mazenod, opgericht voor de jongere oblaten.

In 1985 kwam een nieuwe wending. Jozef werd archivaris van de Provincie van Centraal-Afrika. Dat bleef niet onopgemerkt in Rome. Op het Generaalat in Rome was de plaats van vice-archivaris vacant. Die werd Jozef aangeboden in 1989. Later werd hij

zelfs directeur van het archief. Hij maakte ervan gebruik om het volledige bestand van de documenten te digitaliseren. Maar hij stelde zich niet tevreden met werk in de stille ruimtes van de archieven. Hij werd er ook de geestelijke begeleider van de Zuster der Armen. Die kenden toen in Rome een grote toeloop van Roemeense kandidaten na de val van het regime van president Ceaucescu. Langzaam maar onomkeerbaar verslechterden echter zijn ogen. In 2002 kwam hij naar België terug om in Drongen zijn intrek te nemen en om in 2011, volkomen blind geworden, te verhuizen naar Heverlee. Een voorleesapparaat stelde hem in staat de liturgische teksten van de dag en andere teksten te beluisteren. Jozef heeft tien jaar het licht van de zon moeten missen maar is niet in een zwart gat gevallen. Hij heeft zich steeds verbonden geweten met zijn Heer. Vertrouwend op Gods barmhartigheid heeft hij – bewust tot op het einde – op 7 augustus 2018 zijn leven in Gods handen gelegd, 91 jaren oud.

In Capenberg voelde hij zich tot zijn eigen verbazing heel gelukkig. Hij kon er het eenvoudige leven leiden waartoe hij altijd aangetrokken was geweest. Dat belette hem niet ook daar en in de wijde omgeving zijn werk als geestelijke begeleider verder te zetten. Ook daaraan is toe te schrijven dat tijdens zijn uitvaart in Heverlee de kerk te klein was.

PATER FRANS FEYEN
(1933 – 2018)

Frans werd geboren op 25 april 1933 te Niel (provincie Antwerpen) als voorlaatste van zes kinderen in het gezin van Edward Feyen en Maria Meeus. De Grieks-Latijnse humaniora volgde hij als intern op het jezuïetencollege te Aalst, waar hij om zijn gedurfde kwajongensstreken niet onbesproken was. Op 7 september 1952 trad hij in het noviciaat te Drongen en legde er op 8 september 1954 de eerste geloften af. Het was zijn wens om als missionaris naar India te gaan. Daarom begon hij het Indisch juvenaat te Wépion bij Namen. Maar de Indiase overheid werd huiverig voor de invloed van Westerse missionarissen en sloot haar grenzen. Niet wetend wat

de toekomst hem zou brengen veranderde Frans van richting en behaalde de kandidatuur in de rechten en daarna het diploma dat drie jaar filosofie te Leuven afsloot. In 1959 vertrok hij naar Congo voor drie stagejaren als leraar en studiemeester, achtereenvolgens te Bukavu, Kisantu en Imbela. Dat wijst op een grote beschikbaarheid maar ook op een nog onzekere bestemming. Na deze jaren kon hij beginnen aan de studie van de theologie te Heverlee waar hij in 1965 priester werd gewijd.

In 1966 begon zijn missionarisleven opnieuw. Frans werd rondtrekkend priester (excurrens) te Kambangu voor twee jaar. Hij kwam voor het derde proefjaar terug naar Drongen (1968-1969). Pas daarna kreeg hij de gelegenheid om zich voor langere tijd op één plaats te vestigen. De missie van Panzi vroeg zijn totale inzet, eerst nog vier jaar als rondtrekkend priester, dan een jaar als leraar in de Cycle d'Orientation, ten slotte als overste gedurende elf jaar (tot 1984). Zestien jaren in een missiepost in het zuiden van de brousse van het bisdom Popokabaka, niet ver van de grens met Angola... Een buitenstaander moet zich wel afvragen hoe hij daar geleefd heeft, wat hij daar gedaan heeft. De te zeldzame getuigen weten te vertellen dat hij na de beginjaren vooral zorg heeft gedragen voor

de ondersteuning van de confraters die de brousse introkken, dat hij goed heeft samengewerkt met de Zusters Missionarissen van Christus Jezus die ter plaatse werkzaam waren; dat men hem kon aanspreken voor problemen met waterpompen en stroomgeneratoren en, last but not least, dat hij daar de "fonie" heeft geïnstalleerd, de dagelijkse radioverbinding met de parochies onderling en met Kinshasa. Niet onbelangrijk in een heel afgelegen streek, met soms onberijdbare wegen en met een onbestaande postdienst.

Van Panzi verhuisde hij in 1984 naar Kinshasa waar hij de functies van econoom van het huis, van vice-econoom van de provincie en ten slotte, gedurende vijf jaar, van verantwoordelijke voor de aankopen op de missieprocurer SERVICO cumuleerde. Dat zijn belangrijke diensten. Frans ("Sus" voor wie hem kende) was daartoe bereid en daartoe in staat. En anderen wisten dat. Hij heeft ook daar het wel en wee van de samenleving moeten meemaken: de devolutie, de plunderingen, de verpaupering. Niettemin is hij een levendig, opgewekt man gebleven. Zo leek het toch voor zijn bezoekers. Ondertussen bleef hij zorgen voor mensen in de "cité", voor armen en gehandicapten, desnoods met niet meer dan met een zak maniok of rupsen (lokale lekkernij!). Wellicht heeft zijn praktische kennis en inzet meer aandacht getrokken

dan zijn diepgravend geloofsleven.

In 2005 kwam hij terug naar België, werd onmiddellijk econoom op het Xaveriuscollege te Borgerhout en werkte mee met Wereldmissiehulp te Boechout. Hoe geen beroep doen op zijn hulp, deskundig en bereidwillig als hij was? In 2007 had men zijn diensten nodig in Drongen waar de gemeenschap behoefte had aan een minister en aan een econoom. Hij kwam er net op tijd: in 2012 organiseerde hij mee de verhuis van deze groep bejaarde paters naar Heverlee.

In Heverlee aangekomen werd hij meteen de zeer gewaardeerde rechterhand van de minister. Hij zorgde voor het vervoer van en naar ziekenhuizen, ging broodjes kopen op zondagmorgen, kocht batterijtjes voor de toestellen van hardhorigen, ruimde de tafels af, duwde de rolwagens. Wie Heverlee bezocht ontmoette stevast "Sus" die zijn diensten aanbood alsof hij je vriend was. En dat was hij ook. Tot de ziekte toesloeg en hem uit het gezicht deed verdwijnen. Een pijnlijke ziekte waaraan hij op 13 augustus is overleden. Zonder hem zal in het huis van Heverlee een leemte achterblijven.

PATER ALOYS VAN DOREN
(1928 – 2018)

Aloys Van Doren werd geboren in 1928 in Mortsels bij Antwerpen in het gezin van Frans Van Doren en Caroline Eelen. Hij volgde de Grieks-Latijnse humaniora als intern in het Sint-Jozefcollege te Turnhout en trad in te Drongen in 1949. Op het noviciaat volgden twee jaar Indisch juvenaat te Wépion als voorbereiding op een mogelijke zending naar India. Dit gebeurde echter niet vanwege de tegenwerking van de fundamentalistische overheid in de staat Madhya Pradesh waar Pater Lievens en de Vlaamse jezuïeten een beloftevolle missie hadden gevestigd.

Na twee jaar filosofie te Leuven werd hij op stage gestuurd naar zijn voormalig college

te Turnhout als studiemeester-opvoeder: eerst een jaar op de Apostolische School, daarna drie jaar op het college waar hij er een leeropdracht bijkreeg. In 1959 kon hij de theologie aanvatten. In 1962 werd hij priester gewijd. Tijdens het derde jaar noviciaat in Paray-le-Monial in 1963-1964, zag hij af van zijn Indische missiedroom. In 1964 begint zijn loopbaan bij de Bonden van het Heilig Hart in het bisdom Brugge. In de eerste jaren na het Tweede Vaticaans Concilie werd ook deze beweging bij de tijd gebracht en kreeg ze, mede onder zijn inspiratie, niet alleen de nieuwe naam Kerk en Wereld, maar ook een nieuwe inhoud. Mgr. De Smedt van Brugge vroeg hem mee te werken in de parochie-animatie en verlangde dat de Sociëteit een actieve gemeenschap zou oprichten te Brugge. Dat was een kolfje naar de hand van Aloys. Deze goedmoedige reus ontpopte zich tot een creatieve en daadkrachtige vernieuwer. Naast de parochie-animatie besteedde hij al zijn krachten aan de verbouwing van de oude, stoffige residentie in Brugge en aan de vorming van een nieuwe gemeenschap: het Jezuitenhuys Inigo. Het zou een open huis worden waar allerlei mensen welkom zouden zijn, waar bijvoorbeeld ex-gevangenen een tijdelijke opvang vonden. Getuigen vertellen hoe Aloys eigenhandig vele kamers en gangen heeft opgeknapt met kilometers behangselpapier. Vernieuwen

met woord en met daad, dat zou hij gedurende vele jaren blijven doen, op steeds grotere schaal.

In 1985 werd hij benoemd tot directeur van Kerken Wereld voor Vlaanderen en tot overste van de gemeenschap te Mechelen. Om ook daar het interieur en de gemeenschap van het huis te renoveren en bovendien de publicaties die daar tot stand kwamen. Zijn talenten en zijn gedrevenheid bleven niet onopgemerkt in hogere regionen en in 1995 werd hij naar Rome geroepen. Pater Generaal benoemde hem tot zijn afgevaardigde voor het Apostolaat van het Gebed voor heel de wereld, tot coördinator voor Europa, tot zijn afgevaardigde voor 'Le Mouvement Eucharistique des Jeunes' en bovendien tot zijn afgevaardigde voor de Wereldjongerendagen van Parijs, Rome, Toronto en Keulen en op de Internationale Eucharistische Congressen van Wroklaw (Polen) en Guadalajara (Mexico). Aloys heeft onnoemelijk veel gereisd, een beetje tot spijt van zijn Vlaamse medebroeders die hem slechts in het voorbijgaan te zien kregen.

Na twaalf jaar, in 2007, eindigde deze Romeinse opdracht en kwam hij terug naar België om overste te worden in het Jezuietenhuis Xaverius te Borgerhout. Maar ook dan bleef hij niet lang ter plaatse. Hij maakte de verhuizing van deze gemeenschap mee naar huize Capenberg

in Boechout. Na een korte tijd in Boechout verhuisde hij alweer, dit keer voor de laatste maal, naar Heverlee (2015). Deze ooit zo energieke man was nu een mentaal afwezige, zorgbehoevende man geworden. Hij was niet meer de Aloys die men vroeger had leren kennen en bewonderen. Dat schiep een groot gemis voor zijn zus en broer, voor familieleden, voor vrienden en beschermelingen (zoals een aantal illegalen), voor allen die gewend geraakt waren aan de omgang met een warmhartige, tedere mens. Dat waren ook moeilijke jaren voor hemzelf. Een tijd van wezenloosheid, van diepe eenzaamheid, zelfs van enige opstandigheid. Een toestand die slechts kon doorbroken worden door een vleugje religieuze muziek. En door een tijdverdrijf waarin hij uitmuntte: hij maakte nog prachtige inkleuringen van tekeningen, schetsen en illustraties. Hij had van deze wereld afscheid genomen en is op de middag van 14 augustus ingeslapen. Hem werd in vroegere jaren de genade geschonken het komende Godsrijk te zien groeien over de hele wereld. Nu mag hij rust vinden bij de Heer die hij op vele plaatsen zo trouw heeft gediend.

Een vrije bijdrage vanwege
alle familieleden en kennissen
die deze uitgave ontvangen,
is hartelijk welkom
(richtprijs: 6,00 euro).
Over te schrijven op:
BE75 4352 0592 8151
(KREDBEBB)
van Lessiusvereniging,
Koninginnelaan 141,
B-1030 BRUSSEL
vermelding:
'In Memoriam SJ 2018
reeds ontvangen'.

Verantwoordelijke uitgever:
Jan Stuyt SJ
Prinsstraat 17
2000 ANTWERPEN
jesuits.flanders@jesuits.net

Redactie van de bijdragen:
Guido DIERICKX SJ
Prinsstraat 17
2000 ANTWERPEN

Foto IHS-monogram
Rik DE GENDT SJ
Pastorie St Paulus
9300 AALST

Coördinatie
Walter FABRI SJ
Koninginnelaan 141
1030 SCHAARBEEK

NOVEMBER 2018

